

POSUDEK

oponenta diplomové práce

na diplomovou práci studentky Petry Patolánové na téma:

Sexuálně motivované trestné činy se zaměřením na trestný čin znásilnění

Autorka si zvolila pro svoji diplomovou práci zajímavé téma, které prošlo v posledních letech (a zejména v novém trestním zákoníku č. 40/2009 Sb.) radikálním legislativním vývojem. Diplomovou práci rozčlenila na devět kapitol, z nichž první tvoří tradičně úvod a poslední závěr práce.

Jde o nezvykle široké téma, které autorka v podstatě omezila na trestné činy proti lidské důstojnosti podle hlavy III zvláštní části trestního zákoníku. I když s tímto omezením je, vzhledem k šíři tématu, možno vyslovit souhlas, přece jen mělo být připomenuto, že sexuálně motivované trestné činy se zaměřením na trestný čin znásilnění nejsou jen trestné činy obsažené ve zmíněné hlavě III, ale i další trestné činy spáchané se sexuální motivací, jako je vražda, obchodování s lidmi, svádění k pohlavnímu styku apod.

Za další menší pochybení považuji, že v diplomové práci není rozebrán tak důležitý institut jako je účastenství na těchto trestných činech, zejména pak spolupachatelství trestného činu znásilnění podle § 185 TrZ. S tím souvisí i podkapitola 6.3, v níž se autorka zmiňuje o jedněch ze dvou sankcí ukládaných za tyto trestné činy, a sice o ochranných opatřeních, ale podle mého názoru měly být alespoň stručně zmíněny i tresty, zejména pak možnost zmírnění trestu odnětí svobody a upuštění od potrestání.

V úvodní kapitole autorka – kromě nepřesného tvrzení, že sexuálně motivované trestné činy jsou upraveny v hlavě III pod názvem trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti – přiměřeně vysvětluje metody, které při psaní diplomové práce použila (rešeršně kompilační, historická, analytická, komparativní).

Ve druhé kapitole je popisován historický vývoj sexuálních trestných činů v právní úpravě platné na našem území. Oceňuji, že tato kvalitně zpracovaná kapitola je součástí diplomové práce, neboť historický náhled na sexuální trestné činy je velmi důležitý nejen z hlediska legislativního, ale i interpretačního a aplikačního.

V následující kapitole je vykládán pojem sexuálně motivovaných trestných činů. I k této kapitole mám jedinou, již výše zmíněnou výhradu, a sice, že se nejedná jen o trestné činy podle hlavy III zvláštní části trestního zákoníku.

Ve čtvrté kapitole je pojednáno o druzích sexuálně motivovaných trestných činů. Aniž bych opakoval výše uvedenou výhradu, zaujala mi v této, jinak velmi kvalitně zpracované kapitole, autorčina zmínka na s. 34 o trestnosti soulože mezi příbuznými v případě, že k ní dojde mezi osvojitelem a osvojencem. Úplně jsem nepochopil, co autorka touto zmínkou myslela.

V kapitole 5. je provedeno, opět velmi kvalitní, srovnání naší právní úpravy s právní úpravou SRN. I když samozřejmě nelze autorce upřít názor, ve kterém preferuje naší

současnou právní úpravu, osobně se přikláním spíše k německé kazuistické úpravě, kde nemohou vznikat tak výrazné pochybnosti, jako vznikají při výkladu některých poměrně velmi obecných pojmů v naší právní úpravě. Ostatně autorka sama vágnost některých těchto pojmů připouští, ovšem nedomnívám se, že by vše perfektně vyřešila judikatura, která ani u Nejvyššího soudu není zcela jednotná (viz např. poměrně rozdílná rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1305/2005 a 8 Tdo 407/2007-I citovaná autorkou na s. 20 až 22.

Šestá kapitola je věnována osobnosti pachatele a je rovněž velmi dobře zpracována jak po stránce trestněprávní, tak i po stránce kriminologické. Pochybnost mám snad jen o tom, zda do ní patří oddíl o znaleckém posudku, který je institutem trestního práva procesního. Jak již bylo výše uvedeno, vedle ochranných opatření měly být rozebrány i tresty za tyto trestné činy a podmínky pro jejich ukládání.

Ke kapitole sedm o osobnosti oběti nemám zásadní výhrady. Pouze na okraj bych chtěl připomenout, že podle zkušeností mého senátu, v jehož agendě jsou trestné činy podle hlavy III zvláštní části trestního zákoníku, policejní orgány provádějí, až na výjimky, výslechy obětí se znalostí jejich osobnosti (zpravidla za účasti dětského psychologa) a jsou na tuto činnost speciálně školeni. To je zřejmé nejen z protokolů o těchto výsleších, ale zejména i z videozáznamů o jejich provedení. Problém mám pouze s několikerým opakováním těchto výslechů v přípravném řízení, ovšem jde o problém, se kterým by se měla vypořádat praxe, nejde o nedostatek diplomové práce.

V osmé kapitole představuje autorka náměty de lege ferenda. Na této kapitole je třeba zvláště ocenit, že autorka přichází s vlastním řešením některých sporných institutů, což platí i o předchozích kapitolách, v nichž se kriticky postavila nejen k současné právní úpravě a praxi, ale nabídla i vlastní řešení. O některých z těchto námětů by se samozřejmě mohla vést diskuze, jako např. o snížení věkové hranice pro pohlavní styk nebo zavedení trestnosti sledování dětské pornografie na internetu, ovšem jde o náměty zajímavé a ne nelogické.

Poslední závěrečná kapitola představuje stručné, ale výstižné shrnutí diplomové práce.

Tato práce byla napsána kvalitně i po stránce stylistické a gramatické a je opřena o znalost bohaté odborné literatury a judikatury. Předběžně ji proto hodnotím prvním až druhým klasifikačním stupněm.

Při obhajobě by se diplomantka měla zaměřit i na zmíněné účastenství na trestných činech proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (zejména pokud jde o trestný čin znásilnění) a uvítal bych i její stanovisko k Úmluvě OSN o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, k níž sice přistoupilo bývalé Československo v roce 1958, ovšem nepřistoupila k ní celá řada demokratických členských států EU a severní Ameriky a Austrálie, přičemž tato Úmluva je zásadní překážkou pro právní regulaci prostituce.

V Praze dne 7. května 2014

JUDr. Jindřich Fastner
oponent

